

ומלתא אגב אורחיה קא משמע לן –

And, the תורה, in passing teaches us a concept

OVERVIEW

The גמרא says that when the תורה refers to the נגיחה of a שור by a שור with the term נגיפה (as opposed to the term נגיחה for a person who is gored); this teaches us that a מועד לאדם is a מועד לבהמה; however a מועד לבהמה is not a מועד לאדם. This would indicate that if an animal gored three people then if it subsequently gored an animal, she is a מועד and חייב נזק שלם. There is however some difficulty with this interpretation, as תוספות will explain.

תוספות anticipates a question:

ואפילו לרב פפא דאמר לקמן בשור שנגח ד' וה' (דף לו,א) -

And even according to רב פפא who maintains later in 'וה' in פרק שור שנגח ד' -

דמועד לאדם סתמא לא הוי מועד לבהמה -

That an animal that is generally a מועד to gore people is not considered a מועד for animals; so how can we say here that a מועד לאדם הוי מועד לבהמה?!?

תוספות responds:

היינו דוקא שנגח ג' בני אדם דבהכי לא הוי מועד לבהמה¹ -

That is only if the animal gored three people; only then does ר"פ maintain that with this goring of people he is not a מועד לבהמה -

אבל נגח אדם ושור וחמור דהוי מג' מינים הוי מועד לכל² -

However if the animal gored a person and an ox and a donkey, which are three different types, the animal becomes a מועד for everything; that is the meaning of מועד - לאדם הוי מועד לבהמה

אבל נגח שור וחמור וגמל לא הוי מועד לאדם -

However if it gored an ox, a donkey, and a camel it is not a מועד לאדם -

ואף על גב דלכל בהמה הוי מועד אפילו לרב פפא כדאיתא התם -

And even though that it is a מועד for all animals, even according to ר"פ as it is stated there; that is the meaning of מועד לאדם. תוספות answer is that מועד לאדם means that if an animal gored a person and (two) animals it becomes a מועד for all animals; מועד לבהמה לא הוי מועד לאדם means that if it gored three different animals, even though it is a מועד for all animals, it is not a מועד לאדם.

¹ The fact that he gored only people indicates that his inclination to gore is limited to people.

² It seems that תוספות maintains that he becomes a מועד לאדם as well; not just that he is a מועד for all בהמות. See רש"ש. אמ"ה and אמ"ה.

רב פפא offers an alternate explanation according to:

והרב רבינו מנחם פירש דהכי קאמר מועד לאדם שהיה מועד לכל -

And explained, that this is what the גמרא meant; a מועד לאדם when the animal was a מועד for everything (it gored people and animals) -

וחזר בו מבהמה ונשאר מועד לאדם³ הוי מועד לבהמה דחזרה דבהמה לאו חזרה היא⁴ -

And it retracted from being a מועד for a בהמה, but it remained a מועד לאדם, it remains a מועד לבהמה, for retraction from בהמות is not considered a retraction (since it still gored people) -

אבל מועד לכל וחזרה מאדם לא הוי מועד לאדם דחזרה דאדם חזרה היא:

However, if it was a מועד לכל and retracted from goring people, but did not retract from goring animals, it is not a מועד לאדם anymore, for the retraction from people is considered a valid retraction.

SUMMARY

According to רב פפא, an animal which gored a person and two animals is a מועד לכל; if it gored three separate animals it is a מועד לבהמות, but not a מועד לאדם. Alternately, a מועד לכל who stopped goring animals remains a מועד לבהמה; however if it stopped goring people it is no longer a מועד לאדם.

THINKING IT OVER

רב פפא maintains, according to ה"ר מנחם, that if it gored three people [which makes it a מועד לאדם] (and we are not aware whether [or not] it gored animals), it is not a מועד לבהמה; however if it was a מועד לכל and it stopped goring בהמות (for certain), it still remains a מועד לבהמה. This seems somewhat contradictory!⁵

³ It stopped goring בהמות for three days, but it continued to gore people.

⁴ This concept of חזרה by a מועד is mentioned later in the גמרא on לז,א. [According to רב זביד the of בר פלוגתא רב זביד. דף לז,א on גמרא. there, it is a חזרה לבהמה.]

⁵ See בל"י אות כח.